

Małe olimpiady przedmiotowe

Test z języka polskiego

Imię i nazwisko

Szkoła

ORGANIZATORZY:

Wydział Edukacji
Urzędu Miasta
w Koszalinie

Centrum Edukacji
Nauczycieli
w Koszalinie

Szkoła
Podstawowa
nr 17
w Koszalinie

Szkoła
Podstawowa
nr 18
w Koszalinie

Drogi Uczniu,
test składa się z 37 zadań, na rozwiązanie
których masz 60 minut. Uważnie czytaj polecenia
W zadaniach, w których są cztery odpowiedzi,
wybierz jedną i podkreśl ją.
W zadaniach otwartych wpisz odpowiedzi
w wyznaczone miejsca.

Podpisz test i oddaj komisji.

Powodzenia!

Koszalin, kwiecień 2011

ZAGLĄDAM BOGU W OKNA

Proszę powiedzieć, po co ogląda Pani gwiazdy?

- Astronom jest jak filozof - mostów nie buduje ani chleba nie piecze, tylko objaśnia. Filozof tłumaczy świat, astronom wszechświat, który jest kwintesencją bytu.

Zastosowanie praktyczne jest raczej mizerne, ale to jak z zaglądaniem do środka zegara. Zegar od tego lepiej nie chodzi, a jednak korci nas chęć poznania.

Co konkretnie robi astronom?

- Bada planety albo pył międzygwiazdny. Astrofizyk, jak ja, tylko gwiazdy. Może być heliofizykiem i zajmować się wyłącznie Słońcem. Są też badacze galaktyk – to tak jak badanie stad ptaków czy ławic ryb, a nie pojedynczych istot. No i kosmologowie, którzy uparli się dowiedzieć, skąd wziął się wszechświat. Oni próbują ogarnąć najszerzej.

Jak długo żyją gwiazdy?

- Mniej masywne, czyli chłodniejsze, żyją dłużej od tych gorących, które mogą istnieć jedynie przez miliony lat. Słońce ma 4,7 miliarda lat. Świecąc wypromieniowuje energię. Przeżyje jeszcze 6 miliardów lat, potem stanie się białym karłem, wystygnie i rozsypie się w gwiazdny pył.

Fragment wywiadu Anety Augustyn z Joanną Molendą-Żakowicz – astrofizykiem z Uniwersytetu Wrocławskiego. „Wysokie Obcasy”- Dodatek do Gazety Wyborczej, 2011r.

Na podstawie wywiadu odpowiedz na poniższe pytania.

1. Jaki jest zawód astronoma zdaniem Joanny Molendy – Żakowicz?
 - A. Nieprzydatny.
 - B. Mało ważny.
 - C. Mało praktyczny.
 - D. Niepotrzebny.
2. Które twierdzenie jest nieprawdziwe?
 - A. Astronom poznaje wszechświat.
 - B. Wszechświat jest zbudowany jak zegar.
 - C. Wszechświat może być wyjaśniany.
 - D. Astronom jest jak filozof.
3. Jaką cechę ludzi odzwierciedla stwierdzenie: *Zegar od tego lepiej nie chodzi, a jednak korci nas chęć poznania*?
 - A. Ambicję.
 - B. Chęć dominacji.
 - C. Ciekawość.
 - D. Pracowitość.
4. Co oznacza wyraz *korcić*?
 - A. Wabić.
 - B. Kusić.
 - C. Nęcić.
 - D. Wszystkie odpowiedzi są prawdziwe.
5. Wskaż zdanie prawdziwe.
 - A. Najdłużej żyją gwiazdy masywne i chłodne.
 - B. Gwiazdy gorące żyją krócej niż chłodne.
 - C. Gorące gwiazdy żyją dłużej niż masywne.
 - D. Gorące gwiazdy żyją dłużej niż Słońce.

6. Gdzie znajdziesz wyjaśnienie słowa kwintesencja?
- W słowniku wyrazów obcych.
 - W leksykonie ciał niebieskich i gwiazd.
 - W słowniku ortograficznym.
 - W słowniku poprawnej polszczyzny.
7. Czym zajmują się naukowcy wymienieni w tabeli? Wpisz we właściwe miejsca cyfry oznaczające wykonywane przez nich czynności.
- bada planety
 - bada gwiazdy
 - bada Słońce
 - bada powstanie wszechświata

heliofizyk	kosmolog	astronom	astrofizyk

8. Uporządkuj chronologicznie etapy życia Słońca. Wstaw do tabeli cyfry od 1- 4 (cyfra 1- oznacza etap początkowy, a 4 - końcowy).

	gwiazdny pył
	biały karzeł
	obniżona temperatura
	produkcja energii

Elektrybałt Trurla

Zdarzyło się raz Trurlowi zbudować maszynę do liczenia, która okazała się zdolna tylko do jednego działania, mnożyła mianowicie dwa przez dwa, a i to fałszywie. (...)

Od tego czasu Klapaucjusz obrzydzał Trurlowi żywot, docinając mu tak i owak, aż ów zawziął się i postanowił wybudować maszynę, która będzie pisała wiersze. (...)

Nazajutrz poszedł do Klapaucjusza. Usłyszawszy, że ma być obecny przy rozruchu Elektrybałta, bo tak Trurl postanowił nazwać maszynę, Klapaucjusz rzucił całą swoją robotę i poszedł, jak stał, tak mu było spieszo zostać naocznym świadkiem porażki przyjaciela.

Trurl włączył najpierw obwody żarzenia, potem dał mały prąd, jeszcze parę razy wbiegł na górę po dudniących schodach z blachy - Elektrybałt podobny był do olbrzymiego silnika okrętowego, cały w stalowych galeryjkach, kryty nitowaną blachą, z licznymi zegarami i blachami – aż wreszcie zgorączkowany, bacząc, aby napięcia anodowe były jak trzeba, powiedział, że tak dla rozgrzewki zacznie od jakiejś improwizacyjki. Potem już Klapaucjusz będzie mógł dawać maszynie tematy do wierszy, jakich mu się żywnie zachce.

- *Chrzęskrzyboczek pacionkociewiczarokrzysztofoniczny.*

- Czy to już wszystko? – spytał po dłuższej chwili niezwykle uprzejmy Klapaucjusz. Trurl zacisnął tylko wargi, dał maszynie kilka prądowych uderzeń i znów włączył. (...) Trurl miotał się tu i tam, raptem coś trzasło, prasło i maszyna bardzo rzeczowo, spokojnie oświadczyła:

*Zawiść, pycha, egoizm do małości zmusza.
Doświadczy tego, pragnąc iść z Elektrybaltem
W zawody, pewien prostak. Ale Klapaucjusza
Olbrzym ducha prześcignie, niby żółwia autem.*

- Ha! Proszę! Epigramat! Jak najbardziej na miejscu! - wykrzykiwał Trurl, kręcąc się w kółko, już coraz niżej, zbiegał bowiem w dół po wąskich, spiralnych schodkach, aż wpadł na dole niemal w objęcia kolegi, który przestał się śmiać, nieco zaskoczony.

- To lichota – rzekł Klapaucjusz – Poza tym to nie on, to ty!

- Jak to – ja?

- Ułożyłeś to z góry. Poznaję po prymitywizmie, złośliwości bezsilnej i nędzy rymów.

- Więc proszę! Żądaj czegoś innego! Czego tylko chcesz! No, czego milczysz? Boisz się, co?

- Nie boję się, tylko się namyślam – rzekł zirytowany Klapaucjusz, usiłując wynaleźć najtrudniejsze z możliwych zadań, ponieważ nie bez słuszności sądził, że spór o to, czy wiersz ułożony przez maszynę jest doskonały, czy nie, trudno będzie rozstrzygnąć.

Stanisław Lem, *Cyberiada*

Na podstawie tekstu odpowiedz na poniższe pytania

9. Gdzie i kiedy dzieją się przedstawione zdarzenia?

- A. Na pewno na statku kosmicznym, ale nie wiadomo, kiedy.
- B. Na pewno na innej planecie, ale nie wiadomo, kiedy.
- C. Nie wiadomo gdzie, ale na pewno w przeszłości.
- D. Nie wiadomo gdzie ani kiedy.

10. W opowiadaniu występuje narracja trzecioosobowa. Czym ona się charakteryzuje?

- A. Narrator jest świadkiem zdarzeń i o nich opowiada.
- B. Narrator jest uczestnikiem zdarzeń i o nich opowiada.
- C. Narrator jest wewnątrz świata przedstawionego.
- D. Narrator jest bohaterem zdarzeń.

11. Do jakiego rodzaju literackiego można zaliczyć tekst Stanisława Lema?

- A. Liryki.
- B. Epiki.
- C. Dramatu.
- D. Żadna odpowiedź nie jest poprawna.

12. Co oznacza słowo *rybałt*?

- A. Gatunek ryby, glonu.
- B. Wędkarz, aktor.
- C. Wędkarz, rybak.
- D. Poeta, aktor.

13. Z połączenia jakich słów powstał wyraz *elektrybałt*?
- A. Elektryczny, rybałt.
 - B. Elegant, rybałt.
 - C. Eektroda, rybak.
 - D. Elektron, rybak.
14. Wyraz *elektrybałt* jest:
- A. zapożyczeniem.
 - B. neologizmem.
 - C. archaizmem.
 - D. anachronizmem.
15. Jaką opinię ma Klapaucjusz o Trurlu?
- A. Ma wielki talent poetycki.
 - B. Jest bardzo miłym kolegą.
 - C. Jest świetnym wynalazcą.
 - D. Nie jest dobrym konstruktorem.
16. W jakim znaczeniu został użyty wyraz *improvizacyjka*?
- A. Drobnny utwór dramatyczny dobrze przygotowany.
 - B. Drobnny utwór bez wcześniejszego przygotowania.
 - C. Drobnny utwór wcześniej przygotowany.
 - D. Żadna odpowiedź nie jest prawidłowa.
17. *Zawiść, pycha, egoizm do małości zmusza*. O kim są te słowa?
- A. Trurlu.
 - B. Klapaucjuszu.
 - C. Elektrybałcie.
 - D. Nikim z wymienionych.
18. Co symbolizują w wierszu słowa: *Ale Klapaucjusza olbrzym ducha prześcignie*?
- A. Dobroć człowieka.
 - B. Nicość człowieka.
 - C. Nicość maszyny.
 - D. Mądrość maszyny.
19. Jakie środki poetyckie występują w wierszu Elektrybałta?
- A. Szyk przestawny, metafora, porównanie.
 - B. Epitety, anafory, wyraz dźwiękonaśladowczy.
 - C. Porównanie, animizacja, wykrzyknienie.
 - D. Onomatopeja, szyk przestawny, wyliczenie.
20. Jakie rymy występują w wierszu Elektrybałta?
- A. Parzyste, żeńskie.
 - B. Krzyżowe, męskie.
 - C. Krzyżowe, żeńskie.
 - D. Okalające, męskie.
21. Ile liter i głosek jest w wyrazie *pacionkociewiczarokrzysztofoniczny*?
- A. 28 liter i 34 głoski.
 - B. 34 litery i 28 głosek.
 - C. 34 litery i 30 głosek.
 - D. 34 litery i 24 głoski.

22. Jakie cechy najlepiej charakteryzują Trurla?
- Uparty, konsekwentny, strachliwy.
 - Ambitny, uparty, pomysłowy.
 - Ambitny, wyniosły, twórczy.
 - Twórczy, zarozumiały, nieustępliwy.
23. W jakim znaczeniu wyraz *epigramat* został użyty w tekście?
- Krótki, nierymowany utwór o smutnej treści.
 - Długa nierymowana wypowiedź na dany temat.
 - Krótki utwór, zwykle rymowany o treści dowcipnej.
 - Dowcipna wypowiedź epicka na temat danej osoby.
24. Dlaczego „*spór o to, czy wiersz ułożony przez maszynę jest doskonały, czy nie, trudno będzie rozstrzygnąć*”?
- Liryka podlega obiektywnej ocenie.
 - Wiersz napisany przez maszynę nie może być doskonały.
 - Wiersz napisany przez człowieka jest lepszy niż napisany przez maszynę.
 - Liryka podlega subiektywnemu odbiorowi.
25. Wskaż szereg, który właściwie odzwierciedla kolejność uczuć przeżywanych przez Klapaucjusza.
- Złośliwość – ciekawość – zaskoczenie – irytacja.
 - Zaskoczenie – ciekawość – lekceważenie – złość.
 - Ciekawość – złość – zaskoczenie – lekceważenie.
 - Złośliwość – lekceważenie – zaskoczenie – ciekawość.

Leopold Staff

Niebo w nocy

Noc czarna, srebrna noc.
 Świat nieskończony
 W czasie i przestrzeni.
 Pośrodku Droga Mleczna.
 Któż po niej przechodzi?
 To przechodzi ludzkie pojęcie.

Na podstawie wiersza odpowiedz na poniższe pytania.

26. Jaka sytuacja liryczna jest przedstawiona w wierszu?
- Obserwacja ludzkiej natury.
 - Obserwacja nocnego nieba.
 - Obserwacja ludzkiego pojęcia.
 - Obserwacja astronomiczna.
27. Jakie uczucia wyraża podmiot liryczny?
- Zdumienie i zachwyt.
 - Zadowolenie i zachwyt.
 - Niepokój i zachwyt.
 - Strach i zadziwienie.

28. Co oznaczają słowa: *przechodzi ludzkie pojęcie*?

- A. Trudne do zrobienia.
- B. Łatwe do wyobrażenia.
- C. Trudne do zrozumienia.
- D. Łatwe do wykonania.

29. Co jest wyróżnikiem liryki?

- A. Wypowiadanie subiektywnych myśli.
- B. Przedstawianie sytuacji.
- C. Opis ciekawych miejsc i postaci.
- D. Bogactwo środków stylistycznych i narracja.

30. Dlaczego słowa *Droga Mleczna* zaczynają się wielką literą?

- A. Jest to zabieg stylistyczny.
- B. Poeta nadużywa wielkich liter.
- C. Nazwę kosmicznych zdarzeń piszemy wielką literą.
- D. Jest to nazwa galaktyki.

31. Wskaż zdanie, w którym nie popełniono błędu ortograficznego.

- A. Naszą planetą jest ziemia.
- B. Coraz częstsze są trzęsienia Ziemi.
- C. Satelitą Ziemi jest Księżyc.
- D. W kwietniu obchodzimy Dzień ziemi.

32. Jaki jest antonim wyrazu *nieskończony*?

- A. Bezkresny.
- B. Skończony.
- C. Nieograniczony.
- D. Bez końca.

33. Ile jest w wierszu (z pominięciem tytułu) epitetów, zdań i zaimków. Uzupełnij tabelę, wpisując właściwą liczbę.

liczba epitetów	liczba zdań	liczba zaimków

34. Do tabeli wpisz dwa synonimy i dwa wyrazy pokrewne do wyrazu *niebo*.

Synonimy	Wyrazy pokrewne

35. Uzupełnij tabelę wpisując związek frazeologiczny z wyrazem *niebo* lub jego znaczenie.

związek frazeologiczny	znaczenie
Spadł jak grom z jasnego nieba.	
	Coś się dzieje na wolnej, nieosłoniętej przestrzeni.
Być o niebo lepszym.	
	Być szczęśliwym, bardzo się cieszyć.
	Pojawić się w samą porę, nieoczekiwanie.

36. Zamień podany fragment na mowę zależną:

- *To lichota – rzekł Klapaucjusz – Poza tym to nie on, to ty!*
- *Jak to – ja?*
- *Ułożyłeś to z góry. Poznaję po prymitywizmie, złościwości bezsilnej i nędzy rymów.*

37. Napisz opowiadanie z dialogiem, którego tematem będzie spotkanie z kosmitą. Pamiętaj, aby Twoje opowiadanie składało się z 12 – 14 wypowiedzi.

MOP –język polski 2011r.

Klucz odpowiedzi do zadań zamkniętych

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
c	b	c	d	b	a	3,4,1,2	4,2,3,1	d	a	b	d	a	b	d	b	b

18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32
d	a	c	b	b	c	d	a	b	a	c	a	d	c	b

Zadanie 33 (0-2p.)

podanie 3 elementów – 2 p.

podanie 2 elementów – 1 p.

liczba epitetów	liczba zdań	liczba zaimków
5	2	3

Zadanie 34 (0-2p.)

Dwa synonimy – 1p.

Dwa wyrazy pokrewne – 1 p.

Synonimy	Wyrazy pokrewne
Np. raj, sklepienie, kosmos, firmament	Niebiosa, niebiański, nieboskłon, niebieski

Zadanie 35 (0-3p.)

Wpisanie:

5 elementów – 3 p.

4 elementów – 2p.

3 elementów – 1p.

<i>związek frazeologiczny</i>	<i>znaczenie</i>
Spadł jak grom z jasnego nieba.	<i>Ktoś zjawił się nagle, bez zapowiedzi.</i>
<i>Pod gołym niebem</i>	Coś się dzieje na wolnej, nieosłoniętej przestrzeni.
Być o niebo lepszym.	<i>Być od kogoś lepszym, przewyższać kogoś.</i>
<i>Być w siódmym niebie.</i>	Być szczęśliwym, bardzo się cieszyć.
<i>Spaść z nieba.</i>	Pojawić się w samą porę, nieoczekiwanie.

Zadanie 36 (0-5p.)

1. Tekst jest zapisany w mowie zależnej – 2 p.

lub częściowo przekształcony – 1p.

2. Spójność, logika – 1p.

3. Poprawność językowa – 1p.

4. Poprawność ortograficzna i interpunkcyjna (dopuszczalny 1 bł.) – 1p.

Zadanie 37 (0-8p.)

1. Opowiadanie jest zgodne z tematem – 1p.

2. Zawiera wskazaną liczbę zdań – 1p.

3. Zawiera sensowny dialog – 1p.

4. Zawiera ciekawy (oryginalny) pomysł – 1p.

5. Właściwa kompozycja – 1p.

6. Poprawność językowa (dopuszczalny 1 bł.) – 1p.

7. Poprawność ortograficzna (dopuszczalny 1 bł.) – 1p.

8. Poprawność interpunkcyjna (dopuszczalne 3 bł.) – 1p.